

Rozdział 9.

SPOSOBY MONITOROWANIA, AKTUALIZACJI, FINANSOWANIA I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ STRATEGII

9.1. System monitorowania

Monitoringiem i ewaluacją objęte będą postępy w realizacji *Strategii* na dwóch poziomach: poszczególnych *zadań i projektów* oraz *celów operacyjnych i strategicznych*.

Prowadzony będzie monitoring wskaźnikowy i społeczny. Monitoring wskaźnikowy będzie prowadzony w oparciu o oczekiwane wskaźniki osiągnięć (porównaj rozdział 7.), zaś monitoring społeczny będzie na podstawie wyników badania opinii, w szczególności poprzez konsultacje społeczne. Poziom osiągania każdego *celu operacyjnego* będzie mierzony raz na dwa lata, poczynając od 2010 roku, a poszczególnych *zadań i projektów* realizacyjnych – na koniec każdego roku kalendarzowego.

Istotny element systemu monitorowania stanowi sporządzanie *Rocznego Raportu Realizacji Strategii* wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nie rozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przezwyciężenia. Istotnym elementem *Raportu* jest ocena osiągnięcia poszczególnych *celów strategicznych i operacyjnych* – w kontekście zrealizowanych i zaplanowanych do realizacji *zadań i projektów*, w szczególności czy w każdy z celów wpisują się przygotowane *zadania i projekty* (porównaj rozdział 8.).

9.2 Sposoby ewaluacji i aktualizacji

9.2.1 Ewaluacja

Ewaluacją objęte będą postępy w realizacji *Strategii* na dwóch poziomach: poszczególnych *zadań i projektów* i *celów operacyjnych*.

Ewaluacja zadań i projektów – w terminie do 31 marca każdego roku *Zespół Wdrażający Strategii* zbiera i zestawia materiał sprawozdawczy na podstawie raportów składanych do 31 stycznia przez naczelników lub ich zastępców wydziałów i biur Starostwa Powiatowego, bądź upoważniony przez Zarząd Powiatu pracowników wydziałów i biur, bądź przez dyrektorów lub ich zastępców powiatowych jednostek organizacyjnych, bądź przez zarządzających organizacjami pozarządowymi, którzy będą bezpośrednio nadzorować opracowanie i wdrażanie poszczególnych *zadań i projektów*. Materiał sprawozdawczy określa osiągnięty na koniec poprzedniego roku kalendarzowego poziom wskaźników przypisanych do każdego *zadania/projektu*. Następnie dokonywana jest ocena końcowa oraz formułowane są wnioski dla Zarządu Powiatu. Cały zebrany materiał stanowi podstawę *Rocznego Raportu Realizacji Strategii*, który jest przedkładany równocześnie Radzie Powiatu i *Komitetowi Sterującemu Strategii*.

Ewaluacja celów operacyjnych – co dwa lata, rozpoczynając od 2010 roku, każdorazowo w terminie do 31 marca Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zbiera i zestawia materiał sprawozdawczy na podstawie pomiarów wskaźników osiągniętych na koniec roku kalendarzowego, korzystając przy tym także z informacji z powszechnie dostępnych źródeł, Ocen eksperckich, wyników monitoringu społecznego i konsultacji społecznych. Ocenę okresową wraz ze sformułowaniem wniosków wykonuje zewnętrzna organizacja trzeciego sektora i przekazuje ją Zarządowi i Radzie Powiatu oraz *Komitetowi Sterującemu Strategii*.

9.2.2. Aktualizacja

Wynikające z monitorowania i oceny wdrażania *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Szydłowieckiego*, zmiany w zapisach dokumentu mogą być dokonywane na bieżąco przez Zarząd Powiatu w *zadaniach i projektach realizacyjnych* na wniosek Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie lub *Zespołu Wdrażania Strategii*. Ewentualne zmiany dotyczące *celów operacyjnych* i wybranych spośród nich priorytetów mogą być wprowadzone przez Radę Powiatu po każdorazowej ich okresowej ocenie, a *celów strategicznych* – nie częściej niż raz w ciągu kadencji samorządu, rozpoczynając od 2010 roku. Systematyczna aktualizacja *Strategii*, jest ukierunkowana na uwzględnienie w niej pojawiających się nowych zadań i wykorzystanie nowych możliwości.

Projekty uchwał w sprawie zmian w *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Szydłowieckiego*, wymagają przed skierowaniem ich do komisji i na sesję Rady Powiatu opinii *Komitetu Sterującego Strategii*.

9.3 Finansowanie realizacji *Strategii*

Finansowanie realizacji *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Szydłowieckiego* tylko w niewielkim stopniu zależą od samorządu powiatu. Schemat realizacji i finansowania *zadań* przedstawiono na rysunku 9.1.

Samorząd Powiatu ma ograniczone środki do bezpośredniego finansowania realizacji *zadań i projektów* niezbędnych do osiągnięcia *celów strategicznych i operacyjnych*. Jednak poprzez kształtowanie przestrzeni, stymulowanie rozwoju zasobów ludzkich i zapewnienie bezpieczeństwa w sferze społecznej tworzy warunki do rozwoju gospodarczego, przyciągania inwestorów i pobudzania przedsiębiorczości mieszkańców. Utrzymanie wysokiego tempa rozwoju przy ograniczonych wolnych środkach budżetowych wymaga stosowania montażu finansowego opartego na partnerstwie publiczno-społecznym i publiczno-publicznym, wspieranego pozyskaniem środków bezzwrotnych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Partnerstwo publiczno-społeczne jest formą finansowania realizacji projektów w sferze społecznej przez długoterminowe zaangażowanie organizacji trzeciego sektora – stowarzyszeń, fundacji, a także spółdzielnie społecznych. Wobec ustawowego ograniczenia zadłużenia jednostki samorządowej do poziomu 15 i 60% jej dochodów budżetowych oraz obecnego poziomu zobowiązań montaż finansowy z wykorzystaniem organizacji trzeciego sektora w połączeniu ze środkami bezzwrotnymi pozyskanymi z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej stanie się podstawowym narzędziem rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 9.1

Schemat finansowania realizacji
Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Szydłowieckiego

Źródło: Opracowanie własne

Partnerstwo publiczno-publiczne jest formą finansowania *zadań* i *projektów* przez koncentrację środków publicznych – powiatowych, gminnych, województwa samorządowego i działów administracji specjalnej. Może stać się jednym z istotnych źródeł środków na finansowanie *zadań* i *projektów* służących rozwiązywaniu problemów społecznych w Powiecie Szydłowieckim.

9.4. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi

Istotnym impulsem do skutecznego implementowania *Strategii*, bez zaangażowania dodatkowych zasobów jest podniesienie świadomości społecznej poprzez udzielanie mieszkańcom informacji o ich prawach i uprawnieniach. Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez publikacje prasowe, audycje radiowe i telewizyjne w lokalnych mediach, oraz organizowanie punktów informacyjnych dla zainteresowanych. W miarę potrzeby zasadnym jest udzielanie się w pracach komisji samorządowych celem przekazywania informacji dotyczących pomocy społecznej i angażowanie radnych do pomocy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Konieczne jest również aktywizowanie społeczności lokalnych w celu organizowania, tzw. poradnictwa obywatelskiego dla osób, które poszukują pomocy w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych. Chodzi tu głównie o współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz wspieranie ich działalności w celu organizowania samopomocy i tzw. problemowych grup wsparcia dla rodzin z różnego rodzaju problemami. Dla liderów poszczególnych organizacji będziemy organizować szkolenia na temat gdzie można uzyskać pomoc w różnych sytuacjach, zmian w prawodawstwie itp. Należy również inspirować organizacje pozarządowe do tworzenia programów celowych i występowania o dofinansowanie z funduszy Unii Europejskiej w szczególności z Europejskiego Funduszu Społecznego, ze środków Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz do różnego rodzaju fundacji i organizacji zajmujących się wsparciem dla organizacji trzeciego sektora. W oparciu o nowe rozwiązania prawne, wynikające z ustawy o wolontariacie należy w większym stopniu aktywizować środowisko do wykorzystywania w pracy wolontariuszy.

Podstawową formą działalności jest ścisła współpraca z Ośrodkami Pomocy Społecznej, poprzez szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej, konsultowanie trudnych przypadków rodzin, wspólne szukanie dróg rozwiązań oraz udzielanie porad pracownikom socjalnym poprzez szeroko pojętą działalność informacyjną. Konieczne jest aktywizowanie Ośrodków z terenu Powiatu Szydłowieckiego w celu rozszerzania form opieki w miejscu zamieszkania dla osób wymagających takiej opieki. Nie każda gmina stosuje tak wyspecjalizowaną formę pracy, jaką są usługi opiekuńcze świadczone przez wykwalifikowane opiekunki społeczne. Celem jest zmobilizowanie Ośrodków Pomocy Społecznej do świadczenia tego typu usług. Dopiero jeśli taka opieka będzie niewystarczająca, wspólnie z pracownikami opieki społecznej zapewnione zostaną ludziom starsym, schorowanym, miejsca w Domach Pomocy Społecznej o określonym standardzie i zasięgu ponadgminnym. Na terenie naszego powiatu taki dom znajduje się w Łaziskach i nie tylko zaspakaja nasze potrzeby, ale i przyjmuje osoby chętne spoza powiatu szydlowieckiego. Należy dbać o to, aby w domu pomocy społecznej była pełna obsada pensjonariuszy. Ponadto należy wspierać zabiegi Dyrektora placówki mające na celu pełną realizację Programu Naprawczego. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości świadczonych usług należy przeprowadzać okresowe kontrole problemowe.

Ważnym ogniwem w mobilizacji społeczności lokalnej w celu rozwiązywania problemów społecznych są Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które dysponując dość pokaźnymi funduszami mogą wspierać różnego rodzaju inicjatywy społeczne mające na celu walkę z alkoholizmem, przemocą w rodzinie, realizację programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, edukację nauczycieli itp. Istotne jest zachęcenie wszystkie Komisje do tworzenia i utrzymywania świetlic socjoterapeutycznych, w których zatrudnieni byliby ludzie odpowiednio przygotowani do pracy z młodzieżą „trudną” i niepełnosprawną - wprowadzając proces pełnej integracji. Innowacja polegałaby na tym, że każde dziecko niepełnosprawne miałoby swojego sprawnego opiekuna, który mógłby aktywnie uczestniczyć w procesie rewalidacji. Korzyści z tego płynęłyby dla obu stron. Dzieci z rodzin patologicznych, które mają najczęściej zaniżone poczucie własnej wartości i niską pozycję socjometryczną, w grupie rówieśniczej mogłyby się wykazać i stać się dla kogoś osobą znaczącą, a dzieci niepełnosprawne mogłyby w ten sposób zaspokoić swoją potrzebę kontaktów społecznych i akceptacji przez rówieśników. Wymaga to ogromnej pracy i przygotowania pedagogiczno-terapeutycznego wychowawców, jednak może przynieść wymierne korzyści dla całego społeczeństwa. Jest to szczególnie ważne w środowiskach wiejskich, gdzie istnieje potrzeba zwalczania głęboko zakorzonej niechęci, a nawet wrogości wobec osób ułomnych, szczególnie jeśli jest to ułomność widoczna lub choroba psychiczna. Na uwagę zasługuje problem, tzw. niepełnosprawności wtórnej, której często ulegają osoby

pozbawione odpowiedniej rehabilitacji. Spychane na margines życia zamykają się we własnym świecie.

W związku z zadaniami Powiatu wynikającymi z nałożonych obowiązków z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych widzimy potrzebę utrzymania i rozszerzenia istniejących warsztatów terapii zajęciowej dla osób znacznie i umiarkowanie upośledzonych. Szczegółowy zakres celów i zamierzeń zawarty został w zatwierdzonym przez Radę Powiatu programie *Osoba niepełnosprawna w społeczności lokalnej*.

W związku z zadaniami Powiatu na rzecz kombatantów i osób represjonowanych, wynikającymi z ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego realizowane będą zadania związane z pomocą w umieszczeniu w domach pomocy społecznej, refundację zakupu środków ortopedycznych i artykułów pomocniczych, współdziałanie przy realizacji zadań z organizacjami społecznymi oraz stowarzyszeniami kombatantów i osób represjonowanych, analizowanie sytuacji życiowej oraz podejmowanie w tym zakresie stosownych inicjatyw. Prowadzone są również działania związane z inwentaryzacją na naszym terenie miejsc pamięci narodowej.

Do zamierzeń niezwykle ważnych, które z powodu braku funduszy będzie realizowane w dłuższym horyzoncie czasowym, jest powołanie do życia Ośrodka Interwencji Kryzysowej z dostępnością przez całą dobę dla osób i rodzin znajdujących się chwilowo w trudnej sytuacji życiowej. Przez interwencję kryzysową należy rozumieć świadczenie specjalistycznych usług psychologicznych, pedagogicznych, prawnych i hostelowych. Podstawowym jego zadaniem jest skupienie w jednym miejscu działań wszystkich osób zaangażowanych w proces pomagania ofiarom przemocy, ludziom w trudnej sytuacji, którzy sami nie potrafią sobie poradzić, działalność z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej, uczenie umiejętności radzenia sobie w trudnej sytuacji oraz szeroko rozumiana pomoc we wszystkich aspektach życia rodzinnego. Pierwszy kontakt, edukacja, konsultacje, porady telefoniczne, pomoc podczas załatwiania spraw w urzędach i instytucjach, grupa wsparcia, terapia indywidualna i grupowa – to przykładowe formy pomocy.

Do sprawnego funkcjonowania i rozwoju Powiatu Szydłowieckiego niezbędne jest poczucie wpływu mieszkańców na funkcjonowanie swojego otoczenia i sprawne działanie instytucji. Jedną z najważniejszych form aktywności obywatelskiej jest działalność organizacji pozarządowych, które powszechnie uznaje się za cenne dopełnienie – a czasem wręcz alternatywę – w realizacji zadań przez samorząd Powiatowy. Ich walorem jest nie tylko znajomość lokalnej specyfiki, adekwatność i szybkość działania, ale także często niższy koszt osiągnięcia efektów. Inicjowanie współpracy będzie oparte na następujących zasadach:

- aktywizacji społeczności lokalnych,
- wielopłaszczyznowego wspierania organizacji pozarządowych,
- włączania społeczności lokalnych w rozwiązywanie lokalnych problemów i procesy zarządzania Powiatem,
- wspierania aktywnych obywateli Powiatu

Najważniejsze kierunki działań wobec organizacji pozarządowych to włączanie społeczności lokalnych w proces realizacji *Strategii*, zarządzanie Powiatem (zgodnie z regułą *open government*), a także w identyfikowanie najważniejszych problemów i oczekiwań w ramach konsultacji społecznych oraz wspieranie w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania projektów z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Do pracy przy wdrażaniu *Strategii* konieczne będzie zaangażowanie Powiatowego Urzędu Pracy – którego działania są istotne w warstwie prewencyjnej i zapobieganiu problemom społecznym, Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną, ośrodek kuratorów sądowych, placówki oświatowo - wychowawcze, kulturalne, sportowe, służbę zdrowia, placówki odwykowe, policję, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, ośrodki pomocy społecznej oraz pedagogów szkolnych z terenu całego powiatu.

Niezwykle ważną będzie współpraca z organizacjami pozarządowymi, podmiotami trzeciego (społecznego) sektora których cele są skoncentrowane w obszarach powiązanych z *Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych*. Do grona tych organizacji można liczyć m.in.: powiatowe koło Polskiego Związku Głuchych, powiatowe koło Polskiego Związku Niewidomych, powiatowe koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich, Klub Anonimowych Alkoholików, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym, Zespół Parafialny *Caritas* Stowarzyszenie *Bezpieczny Powiat Szydłowiecki*, Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży *Domino*, Towarzystwo Wspierania Rozwoju Dzieci i Młodzieży *ALTUM*, Związek Harcerstwa Polskiego czy też zlokalizowane w Warszawie, ale realizujące na terenie Powiatu Szydłowieckiego projektu z zakresu rozwiązywania problemów społecznych Stowarzyszenie EuroSupport, a także i wiele innych, chcących współpracować organizacjami podmiotów sektora publicznego, społecznego czy też prywatnego. Wymienione instytucje i organizacje będą zarówno przedmiotem projektów i zadań realizowanych w ramach *Strategii*, jak podmiotami ją wdrażającymi.

Przy realizacji *Strategii* istotne będzie wykorzystanie doświadczeń Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Ogólnopolskiego Porozumienia Osób, Organizacji i Instytucji Pomagającym Ofiarom Przemocy w Rodzinie *Niebieska Linia*, a także prowadzenie bezpośredniej współpracy z tymi podmiotami.

Poszczególne partnerzy współpracujący przy realizacji strategii mogą artykułować potrzeby, uzgadniać cele, ale przede wszystkim będą angażowane do aktywnego uczestnictwa w realizacji zadań i przejmować na siebie część obowiązków.

9.5. Program promocji i *Public Relations*

9.5.1. Założenia

Promocja będzie celową, systematyczną działalnością, która poprzez informowanie, przekaz reklamowy i *Public Relations* będzie wzmacniać znajomość *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego wśród społeczności powiatowej. Ma również na celu uświadomienie mieszkańcom w jaki sposób realizacja *Strategii* będzie wpływać na rozwiązywanie problemów społecznych w ich otoczeniu oraz na zaspokajanie ich potrzeb.

Skuteczna realizacja *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego wymaga kształtowania i popularyzowania tworzenie i wspieranie porozumień (sieci) publiczno-społecznych, upowszechniania współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, w zakresie realizacji zadań publicznych związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych oraz społeczne i obywatelskie konsultowanie realizacji *Strategii*. Realizacja celów i priorytetów przyjętych w *Strategii* wymaga posiadania i prowadzenia przez samorząd Powiatu promocji i *Public Relations* w sposób zaplanowany i skoordynowany.

Zarząd Powiatu koordynuje działania informacyjne i promocyjne, między innymi – poprzez inicjowanie wspólnych przedsięwzięć ze wszystkimi instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie *Strategii*. Za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących realizacji *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

9.5.2. Cele i zasady

Cele programu promocji i *Public Relations*:

- społeczność lokalna poinformowana *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego – jej celach i sposobach realizacji,
- spopularyzowane działania samorządu Powiatowego ukierunkowane na realizację *zadań i projektów* służących rozwiązywaniu problemów społecznych na obszarze Powiatu Szydłowieckiego,
- spopularyzowane przedsięwzięcia sfinansowane ze środków funduszy strukturalnych oraz podjęte działania ukierunkowane na pozyskanie środków finansowych na realizację dodatkowych *zadań i projektów*,
- zapewniony powszechny dostęp do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących rozwiązywaniu problemów społecznych na obszarze Powiatu Szydłowieckiego i osiągnięcia *celów strategicznych Strategii*, w szczególności dla organizacji pozarządowych,
- Powiat Szydłowiecki rozpoznawalny wśród innych ośrodków województwa mazowieckiego jako ośrodek przyjazny inwestorom, społeczność ludzi otwartych oraz atrakcyjne miejsce zamieszkania i pracy.

Realizacja programu promocji i *Public Relations* będzie oparta na następujących zasadach:

- dostosowania działań promocyjnych do potrzeb i oczekiwań odbiorców,
- kształtowania pozytywnego wizerunku Powiatu Szydłowieckiego,
- równowagi pomiędzy promocją wewnętrzną i zewnętrzną.
- zgodności z zasadami określonymi w *Programie Operacyjnym – Kapitał Ludzki* oraz *Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego* na lata 2007-2013.

Najważniejsze kierunki działań: poznawanie potrzeb i pragnień mieszkańców, uczestniczenie w istotnych konferencjach i wystawach, intensyfikacja współpracy z regionami partnerskimi, intensyfikacja współpracy z gminami Powiatu Szydłowieckiego i Powiatami ościennymi, intensyfikacja współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz osób wykluczonych społecznie i zawodowo.

9.5.3. Grupy docelowe

Grupy docelowe programu promocji i *Public Relations*:

- społeczność Powiatu Szydłowieckiego,
- potencjalni inwestorzy z poza terenu Powiatu,
- potencjalni beneficjenci wsparcia ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących osiągnięcia *celów strategicznych Strategii*,

- organizacje pozarządowe,
- administracja publiczna zlokalizowana na terenie Powiatu Szydłowieckiego,
- władze regionalne województwa mazowieckiego,
- organizacje zawodowe, środowisko biznesu i kultury,
- media.

9.5.4. Środki i instrumenty

Dla osiągnięcia zamierzonych celów programu promocji i *Public Relations* będą stosowane między innymi następujące środki i instrumenty:

- **PUBLIKACJA** *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego, zarówno w postaci całego dokumentu jak też wersji popularyzatorskiej, zawierającej kluczowe informacje. Za publikację odpowiedzialne będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
- **SEMINARIA** dla jednostek zaangażowanych we wdrażanie *Strategii* oraz potencjalnych uczestników partnerstwa publiczno-publicznego i publiczno-społecznego oraz organizacji pozarządowych organizowane w celu usystematyzowania wiedzy związanej ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego. Za organizację odpowiedzialny będzie Zarząd Powiatu.
- **WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI** - prasą telewizją, rozgłościami radiowymi o zasięgu lokalnym i regionalnym w celu upowszechnienia informacji związanych z wdrażaniem *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego. Za inicjowanie współpracy z mediami odpowiedzialny będzie Zarząd Powiatu Szydłowieckiego.